

KATOLIŠKI GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 9-12410

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto I. - Štev. 20

Gorica - 15. junija 1949 - Trst

Izhaja vsako sredo

Obtožujemo...

V imenu krščanske kulture ter dostojanstva človeške osebnosti najodločneje protestiramo pred vso svetovno javnostjo proti okrutnemu ravnanju jugoslovanskih obmejnih stražnikov, ki brezsrčno pobijajo vse nesrečneže, ki bežijo iz Titove Jugoslavije v svobodni svet. Saj skoro ni tedna, da bi nas ne pretesla kaka nova tragična vest o zopetnih krvavih žrtvah. Tako so titovci prošli teden pri Cerovem v Brdih enostavno zaklali 26 letnega mladeniča iz Šmartnega, ki se je baje odpravil preko meje. Pokolj nesrečnih žrtv iz Nove vasi pri Opatjem selu dne 10. t. m. pa vpije naravnost v nebo ter je upravičeno izzval najstrožjo obsodbo pri vesnem ljudstvu.

Opetovano smo v našem glasilu dvignili glas proti komunističnemu pobijanju slovenskih ljudi. Ti novi zločin pa nas silijo, da opozorimo zopet vso svetovno javnost na strašne življenjske razmere v komunistični Jugoslaviji ter na nečloveške odredbe jugoslovanskih komunističnih oblasti, ki so ukazale streljati na vse osebe, ki hočejo bežati preko meje. Isti breznarodni komunisti, ki so spravili naše ljudstvo v skrajno bedo in obup ter ga prignali v tako duševno in živčno stanje, da nago in bosu zapuščajo rodni krov

ter beži v mrzlo tujino, isti krvoločki ga s sadistično naslado koljejo in streljajo kot divjačino.

Komunistična Jugoslavija je postala ena sama prisilna delavnica, kjer peščica divjaških valptov in oprčnikov pije kri in mozeg izmučenemu narodu. Komunisti je ponižal ponosne slovenske ljudi v raju sužnjem in nemaničev. Oropal jih je vse lastnjine, vrigel v lakoto in jetiko, in jim dnevno z ustrahovalnimi metodami mori živce ter jih tira v obup.

Slovenski narod je že davno obsodil komunistem. Obsodili so ga desetisoči, ki so padli med vojno; obsodili so ga desetisoči, ki so se pred njim umaknili iz rodnih tal v pregnanstvo; obsodili so ga stotisoči, ki so sicer upognili hrbet in sklonili glavo, da bi tako očuvali domove; obsodile so ga stotine primorskih družin z Bovškega, Kobariskega, Kanalskega in Brd, ki so februarja in septembra 1947, tik pred priključitvijo, zapustile domačije in v dolgih karavanah bežale proti Gorici in med benečanske brate. Nel Niso bežali pred Jugoslavijo, ampak pred komunistično tiranijo! Bežali so pred komunistom, ne ker so imeli krvave roke, ampak ker so hoteli rešiti duše svojih otročičev, poštenje svojih deklet, čast svojih

fantov, Boga v svojih srcih!

Ves slovenski narod je obsodil komunistem, a najtežjo obsodbo mu pišejo nepregledne vrste slovenskih fantov in deklet, mož in žen, ki se mu danes tržejo iz krempljev ter bežijo iz Jugoslavije, čeprav vedo, da tvegajo vse in izpostavljajo svoje življenje smrtni nevarnosti. In ta obsodba je še posebno poudarjena po dejstvu, da bežijo ne le posamezniki, ampak cela naselja, n. pr. Nova vas, ki rajši zapustijo prav vse: domove in zemljo, zibelke in grobove ter gredo — in to je najstrašnejši dokaz, kako grozen je komunistični pekel — v italijanska koncentracijska taborišča, kot bi, še nadalje živeli pod rdečim terorjem.

Kaj ste storili iz domovine, breznarodni komunisti? Kje je toliko opevana svoboda in blagostanje ljudi, ki ne poznajo več »izkoriščanja človeka po človeku«? Beg slovenskih ljudi, zapečaten s stoterimi grobovi na meji in s potoki krvi in solza — evo vam najzgovornejši dokaz, da je vaša strahovlada najbolj črna stran slovenske zgodovine!

Jok in krič obupanega naroda v domovini ter sveži grobovi na meji so vtisnili na vaše spačeno čelo Kajnov žig bratomorilčev in grobarjev lastnega naroda!

se podložniške države ne bi industrializirale, ampak bi ohranile pretežno kmetijski značaj, da bi jim lahko Sovjetska zveza prodajala svoje industrijske izdelke, ker drugega trga za svoje, večinoma slabo izdelano industrijsko blago nima.

Konferenca zunanjih ministrov v Parizu

Konferenca zunanjih ministrov v Parizu se vedno šepa. Glavna ovira je v eni sami točki: zahodne sile ne morejo žrtvovati demokracije na ljubo

komunizmu, Sovjetska zveza pa se noče odpovedati pravici veta, s katero je doslej ves čas zavirala vsako pametno rešitev nemškega vprašanja. Ko so zahodni ministri že začeli pospravljati prtljago, da bi brez uspeha odšli s konference domov, je Višinski nenadoma delno popustil in pristal na predlog, naj zunanji ministri pošljejo berlinskim vojaškim poveljnikom navodila za ukinitvev berlinske zapore. Poveljniki se morajo o tem podrobno sporazumeti do 13. junija.

Iz življenja Cerkve

Katoličani v Berlinu

Pred začetkom zadnje svetovne vojne je bilo v Berlinu 500.000 katoličanov. Na razpolago so imeli 130 župnih cerkva in kapel. Za dušnopastirstvo je skrbelo približno 300 svetnih in redovnih duhovnikov. Med vojno se je število katoličanov nekoliko zmanjšalo. Berlinski škof, kardinal Preysing se močno trudi, da bi čimprej popravil škodo, ki sta jo napravila katoličanom zadnja vojna in brezbožni nacistični režim. Poleg drugih katoliških zavodov deluje sedaj v mestu tudi 8 katoliških bolnišnic.

Vračanje v Cerkev

Pod Hitlerjevim nacističnim režimom je v Avstriji odpadlo od Cerkve 204.000 ljudi. Sedaj pa so se začeli vračati nazaj. Približno ena tretjina se jih je že vrnila.

Protestanska misijonarka — katoliška redovnica

Pred 15 leti je prišla na Japonsko kot protestantska misijonarka gospodična Ruth Dornig. Med vojno je bila internirana v japonskih taboriščih. Tam se je seznanila s katoliškimi redovnicami in s katoliško vero. Po vojni je vstopila v katoliško Cerkev in pred kratkim je postala celo redovnica.

Najvišja kapelica v Evropi

Na italijanski strani Bavarških alp v višini 3600 m je bila zgrajena kapeilca in posvečena Mariji v čast. Kapelica je najvišja v Evropi.

Cerkvica pod zemljo

V rudniku Hautrage na francosko belgijski meji so belgijski rudarji zgradili cerkvico pod zemljo. V njej se daruje vsak dan sveta maša.

Katoliška univerza v Lublinu

V Lublinu na Poljskem še deluje katoliška univerza. Vsako leto je določen posebni teden, v katerem zbirajo po vsej Poljski prispevke za to ustanovo. Za letos sporočajo razve-

seljivo novico, da je zbirka prinesla mnogo več, kakor pa pretekla leta. S tem so univerzi preskrbljena sredstva za delovanje v bodočem akademskem letu. Na drugi strani pa so Poljaki tudi dokazali, kako cenijo svojo katoliško univerzo. Število akademikov na univerzi raste iz leta v leto.

Zdravniki pri sv. očetu

Na pobudo papeške Akademije znanosti so se zbrali v Rimu najznamenitejši zdravniki sveta. Ves teden so razpravljali o tem, kako bi se bilo mogoče uspešno upreti strašni bolezni, raku, ki zahteva toliko žrtv med ljudmi. V sredo, 8. t. m. so bili sprejeti pri sv. očetu, ki jih je vzpodbujal, naj se ne strašijo dela za dobrobit človeštva.

Brat japonskega cesarja slavi sv. Frančiška Ksaverija

Pri proslavi 400 letnice priroda sv. Frančiška Ksaverija na Japonsko je zastopal sv. očeta avstralski kardinal Norman Gilroy. Zanimivo je, da je na tej proslavi takoj za kardinalom govoril brat japonskega cesarja, princ Tamakatsu. Poveljeval je velikega svetnika in izrazil veselje, da se katoliška Cerkev tako lepo širi na Japonskem.

Izidi volitev v Trstu

Pri nedeljskih volitvah v Trstu so dobile:

Kršč. demokr.	65.627 glasov in 25 sedežev
KP	35.548 » » 13 »
Republikanci	9.081 » » 3 »
Sozialisti	10.774 » » 4 »
Liberalci	3.095 » » 1 »
Ljudska fronta	3.957 » » 1 »
Italijanski blok	8.252 » » 3 »
Fronta za neodv.	11.476 » » 4 »
Slov. narodna lista	3.004 » » 1 »
Rep. gib. za neodv.	2.291 » » 0 »
Tržaški blok	4.860 » » 1 »
MSI	10.117 » » 4 »

Razgled po svetu

Težišče hladne vojne prehaja na Azijo

Danes vsa Azija vre. Na raznih koncih divja prava vojna, pa tudi težišče svetovne hladne vojne med demokracijo in komunizmom polagoma prehaja v Azijo. Za bodoči obraz sveta je ta celina silno važna. Zaenkrat so se dogodki v Evropi in Aziji razvijali tako naglo, da so komunisti v Aziji zahodne sile močno prehiteli. Kaj je zdaj storiti? O tem vprašanju si belijo glave diplomati, ki skušajo opreti svojo azijsko politiko na naslednje točke:

Oporišče nove zahodne politike v Aziji mora postati na eni strani Japonska, na drugi pa Indija. Zato je treba Japonsko oprostiti plačevanja vojne odškodnine in ji gospodarsko pomagati. V Indoneziji in Indokini morajo kolonialne države opustiti vsako imperjalistično politiko ter se nasloniti na narodne sile proti sovjetsko usmerjenim komunističnim silam. Indija, Pakistan in Cejlon so dobile svobodo in so po lastni volji ostale v družini britanskih narodov, ker imajo od tega lepo korist. Te države lahko pomagajo Burmi, ki je že tudi v nevarnosti pred kitajskimi komunisti. Indijski voditelj Nehru, ki je dejanski voditelj azijskega nacionalizma, je protikomunistično usmerjen. Njega je treba držati in podpirati. Na te postavke Zahod lahko

računa. Zaradi nejasnega položaja na Kitajskem in med kitajskimi komunisti samimi je Amerika zaenkrat opustila misel na tihomorski pakt po vzgledu atlantskega pakta. Vprašanje je, ali je ta korak pameten ali ne. Vsekakor mora imeti Zahod vojaška oporišča od Japonskega morja do Bengalskega zaliva. Sem naj bi spadala tudi Formoza in Hongkong, če ne bo prepozno. Izjava, ki so jo podali med vojno zavezniški voditelji v Kairu, da mora postati Formoza kitajska last, ne velja več; saj so Sovjeti že nešteto krat prekršili kairski dogovor, zlasti v Mandžuriji in Dairenu.

V gospodarskem pogledu je potreben poseben Marshallov načrt za Azijo. Treba je najti tržišče za japonsko trgovino. To bo morda Kitajska. Četudi tam zmagajo komunisti, vendar ne bodo mogli pregnati iz kitajskega ljudstva močnega trgovskega duha. Predvsem pa je potrebno, da vodijo vse velesile enotno politiko v Aziji. Azija se pripravlja, da stopi na svetovno pozornost. Ni vseeno, ali se bodo stotimilijonske azijske množice pridružile zahodno-krščanski kulturi ali barbarskemu komunizmu.

Združene države in Tito

Poročajo, da je 8. junija odpotoval ameriški veleposlanik v Beogradu Cavendish Canon

v Pariz na sestanek z zunanjim ministrom Achesonom. Razpravljala bosta o položaju v Jugoslaviji in na Balkanu sploh. Tito je zaprosil za 50 milijonov dolarjev posojila pri Mednarodni banki, za 20 milijonov dolarjev pri zasebnih ter za ameriška izvozna dovoljenja za nekatere važne industrijske izdelke. O tej zadevi bosta v Parizu razpravljala minister Acheson in veleposlanik Canon, poleg tega pa se dotaknila trgovskih odnošajev med Jugoslavijo in Zahodom ter političnih vprašanj, zlasti napadov kominformističnih držav na Jugoslavijo ter obmejnih spopadov med Jugoslavijo in Madžarsko. Kažje, da skuša Kominform v zadnjem času pošiljati v Jugoslavijo prevratne skupine, ki naj bi uničile Titov režim.

Konec gospodarske samostojnosti podložniških držav

Ameriški časnikar Sulzberger piše v listu »New York Times«, da so morale podložniške države Poljska, Češkoslovaška, Madžarska, Romunija in Bolgarija januarja podpisati s Sovjetsko zvezo tajno pogodbo, s katero se obvezujejo, da bodo dovolile, da bo Moskva 20 let lahko diktirala njihovo industrijsko in trgovinsko politiko. To pomeni, da so omenjene države zgubile poleg politične tudi gospodarsko neodvisnost. Moskva hoče s tem doseči, da

DRUGA NED. PO BINKOŠTIIH

Iz svetega evangelija po Luku

Jesus je povedal farizejem to priliko: Neki človek je napravil veliko večerjo in jih je mnogo povabil. Ob času večerje je poslal svojega služabnika povabljenim povedati, naj pridejo, ker je že vse pripravljeno. In začeli so se vsi hkrati izgovarjati. Prvi mu je rekel: Pristavo sem kupil in jo moram iti gledat; prosim te, imej me za opravičenega! Drugi je rekel: Pet jarmov volov sem kupil in jih pojdem preskušat; prosim te, imej me za opravičenega! In spet drugi je rekel: Oženil sem se in zato ne morem priti. Služabnik se je vrnil in to sporočil svojemu gospodu. Tedaj se je lišni gospodar razsrdil in je rekel svojemu služabniku: Pojdi brž na ceste in ulice po mestu in pripelji semkaj uboge in pohabljene in slepe in kruljave! Služabnik je rekel: Gospod, zgodilo se je, kar si naročil, pa še je prostora. In gospod je rekel služabniku: Pojdi na pota in k ograjam in primoraj jih vstopiti, da se mi hiša napolni. Povem vam pa, nobeden izmed onih mož, ki so bili povabljeni, ne bo okusil moje večerje.

V priliki je Zveličar mislil predvsem na trdovratno judovsko ljudstvo, ki je bilo prvo povabljeno na duhovno pojedino krščanskih dobrot, pa ni hotelo priti. Veliki gospodar nebeški Oče je v zgodovinskem razvoju stare zaveze pripravil novo krščansko dobo. Poslal je svojega lastnega Sina vabit najprej izvoljeno ljudstvo, »naj pridejo, ker je že vse pripravljeno«. Judje so tedaj pokazali kaj malo smisla za duhovno obnovo življenja. Imeli so zelo razvit čut za materialne reči, za njive in posestva, za kupčijo in ženitev. Mesija bi bil po njihovo moral razviti dober političen in gospodarski program, tedaj bi narodni veljaki rekli »bravo« in hitro prisedli h koritom. Tako pa so ravno prvaki in magnatje najhujše nasprotovali Kristusu, dočim je mnogo oseb iz preprostih slojev nauk sprejelo. Pa še je ostalo pro-

stora... Apostoli so šli »na pota in k ograjam« oznanjavat kraljestvo božje poganskim narodom in imeli so lepe uspehe, tako da »se je hiša napolnila z gosti«, kot beremo v slični priliki pri Mateju.

Materializem je v vseh časih huda ovira za krščanstvo. Praktičnega materializma je bilo vedno veliko med ljudmi. Od tod vsakovrstni izgovori: »Če bom molil, kdo mi bo pa jesti dal? Če pojdem v nedeljo k maši, kdaj pa naj obdelam svoje njivico? Kdaj naj potrgam grozdje? Kdaj naj prašiča zakoljem? Kdaj naj se dobro odpočijem na svoji postelji, če ne v nedeljo popoldne? Popoldne je treba iti na ples, ki utegne trajati do treh zjutraj, in v ponedeljek moram spet ob osmih na delo...«

Kaj pa šele, ako se k praktičnemu materializmu pridruži še teoretični? Ko se utrdi med ljudmi tako mišljenje, da »duhovnega sveta in duhovnih dobrin sploh ni, ampak da je vse samo otipljiva materija, telesnost, počutno ugodje in drugega nič? Ko je človek postavljen v enako vrsto z živalmi, ki se pasejo in pariho in krkajo?

V taki dobi živimo zdaj zares. Zmotni filozofski nauk, da je vse bitje samo materija, je s čisto filozofskega področja Karel Marx prenesel na področje socialne vede, od tu pa ga je organizirani socialisti razširili med množice kot praktično življenjsko vodilo. Milijoni dandanes mislijo in delajo kakor oni iz evangeljske prilike. »Pristava« označuje borbo za zemeljsko posest, »jarmi volov« so utelešeni v oboževanju strojev in vsakovrstnih mehanskih naprav; spomnite se samo na ganljivo malikovanje traktorja! »Ženitev« pa ljudem še posebno veliko časa jemlje, ker se že v šolskih letih začno »ženiti«, po poroki pa imajo mnogo opravka z ločitvami, razporokami, tožbami in še slabšimi reči.

Tisti, ki tako ravna, božjega kraljestva ne bodo dosegli. Kam se boš pa ti nagnil? Bog te vabi. Ali se boš tudi ti izgovarjal?

Socialna šola

O VREDNOSTI

Vrednost gospodarskih dobrin ustvarjajo narava, delo in kapital. Marksizem trdi, da ustvarja vrednost samo delo, kar pa ne drži. Zmotnost tega nazora najlepše spoznamo na nekaterih primerih iz gospodarstva. Vzemimo naslednji primer: Nekdo ima dve popolnoma enaki njivi: ena leži na rodovitnih mastnih tleh, druga pa na kamnitih kraških tleh. Na obeh posej enako količino pšenice. V kamnito kraško njivo bo treba vložiti neprimerno več dela in bo vendar rodila manj ter slabšo pšenico, kakor rodovitna mastna njiva. Ker je kraška njiva terjala več dela, bi bilo po marksističnem nauku nujno, da bi bila pšenica iz tiste njive dražja, več vredna. Seveda ne bo lastnik dobil nikakega kupca, ki bi plačal za

manjšo količino slabe pšenice več kakor za večjo količino dobre pšenice, ki je bila pridelana z manjšim trdom. Zakaj? Ker v tem primeru vrednosti ni ustvarilo samo delo, ampak deloma tudi narava. Ali vzemimo, da nekdo izdeluje kako blago z roko, drugi pa s strojem. Jasno je, da bo v istem času več izdelal tisti, ki dela s strojem ter bo ustvaril večjo vrednost. Zakaj? Zato ker tudi kapital, ki je vložen v stroj, ustvarja neko vrednost. Tako vidimo, da ustvarjajo gospodarsko vrednost delo, narava in kapital. Delo je seveda neprimerno važnejše kot ostala činitelja. To ni toliko važno samo po sebi, pač pa takrat, kadar gre za vprašanje, kako naj se pravično razdeli izkupiček za pridelane dobrine: največ gre delu, nekaj pa tudi lastniku proizvodnih sredstev

(kapital) ali narave (njiva, rudnik).

Vrednost pride v poštev takrat, kadar dobrine stopijo v gospodarsko življenje, kakor pri prodaji, kupu, najemu, delovnih pogodbah, gospodarskih družbah in tako dalje. Vsakdo — kupec, prodajalec, delavec, lastnik — ki pri izdelavi, prenosu in porazdelitvi dobrin sodeluje, mora dobiti od njih pravičen delež. Iz tega pa vidimo, da o kaki teoretični absolutni vrednosti sploh ne moremo govoriti, ampak le o pravični vrednosti, ki se izraža v tem, do česa je kdo v pravičnem so-

razmerju upravičen. Vsako oblastno določanje vrednosti nujno sloni na nasilju, je samohotno. Na vrednost vpliva toliko različnih činiteljev, da je ni mogoče določiti z enostavnim dekretom. Ti činitelji so tako pestri, kakor je pestro gospodarsko in socialno življenje. Vsem je skupno to, da pri njih sodelujejo ljudje, ki so v sorazmerju s svojim prispevkom enako upravičeni do primernih sadov. Praktično pa se vrednost izraža v ceni, o kateri bomo govorili v prihodnji številki.

(Dalje)

Pismo iz Nemčije

Že več let živim v Nemčiji in se zanimam zlasti za novo nemško mladino, katere vsaj javno ne more več kvariti prosluli nacizem. Težko je podati sliko, kam se usmerja nova nemška mladina. Najjasnejšo sliko nam morda dajo številke o raznih mladinskih organizacijah, v katerih je včlanjenih okoli 3.7 milijonov nemških mladih ljudi obojega spola. Večina odpade na razne brezbarvne športne organizacije, okoli 1.2 milijona pa na kulturno politične organizacije, katere lahko smatramo za mladinske organizacije v pravem pomenu besede. Iz tega vidimo, kakšnih idej se oklepa nova nemška mladina. To je zelo važno, ker bo Nemčija prej ali slej igrala v svetu spet važno vlogo. Prvo, kar moram povedati, je, da komunizem ni mogoč pritegniti nemške mladine. Isto velja za umirajoči liberalizem, ki spada že v preteklost. Najmočnejšo privlačno moč na mladino imata krščanska in socialna ideja, ki sta prav gotovo največji ideji bodočnosti. V južni Nemčiji so v večini krščanske mladinske organizacije, v severnonemških mestih pa socialistične.

Najmočnejša nemška mladinska organizacija je »Bund der Deutschen Katholischen Jugend« (Zveza nemške katoliške mladine), ki ima okoli 800.000 članov. Njene organizacije so zgrajene na osnovi župnij, dekani in škofij ter zelo živahno delujejo. Ta zveza ima posebne veje za dijaško, delavsko in obrtniško mladino. V njenem okviru deluje tako imenovana »Kelpingsjugend«, ki širi zlasti krščansko socialna načela na osnovi stanovske zamisli, »Christliche Arbeitjugend« (Krščanska delavska mladina) pa širi predvsem socialni nauk Cerkev med delavci. Poleg tega so v Nemčiji še katoliški skavti sv. Jurija, Marijine kongregacije in razne manjše katoliške organizacije. Kot vidimo, so katoliške organizacije v zahodnih nemških področjih danes najmočnejše. Iz tega vidimo, da nacizem ni mogoč zatreti vere in da se nemška mladina hitro vrača k Bogu, katerega so jih skušali nacisti iztrgati. Sedež centrale vseh nemških katoliških organizacij je v Altenbergu pri Kölnu, kjer deluje kardinal dr. Josef Frings, ki je duša katoliškega gibanja v Nemčiji.

Druga najmočnejša nemška mladinska organizacija je »Evangelische Jugend Deutschlands« (Nemška protestantska mladina), torej protestantska verska organizacija, ki ima okoli 300.000 članov. Na tretjem mestu so »Falken« (Sokolji). To je izrazito politična organizacija, ki ima okoli

85.000 članov. V njej se zbira socialistična mladina.

Na četrtem mestu v zahodnih nemških pokrajinah je »Freie Deutsche Jugend« (Svobodna nemška mladina), ki ima okoli 50.000 članov na zahodnih področjih, v vzhodni Nemčiji pod sovjetskim nadzorom pa je to edina dovoljena organizacija in ima tam 450.000 članov. Ta organizacija vzgaja svoje članstvo po komunističnih načelih in jo zato tudi Sovjeti podpirajo, vse druge organizacije pa so na svojem področju prepovedali.

Tako vidimo, da se res svobodna nemška mladina, ki ima veselje do dela in skrbi za svoj notranji izobrazbo, nagiba predvsem h katoliškimi ali protestantskim verskim organizacijam in se zelo zanima za moderna socialna vprašanja. Če bo Nemčija spet našla samo

sebe in se vrnila očiščena v skupnost evropskih narodov, bo njena mladina nekoč spet velika zakladnica poživljajočega se krščanstva in z njim boljše ter lepše bodočnosti. Kljukasti križ ni mogel zmagati nad križem, kakor ne bo zmagal nad njim komunistični srp s klavdom. To sem vam opisal v svojem pismu, da bi tudi slovenska svobodna mladina na Goriškem in Tržaškem videla, kam se usmerja moderna mladina, in spoznala, kje je njeno pravo mesto.

A. L.

Koledar za prihodnji teden

19. junija. NEDELJA. Druga po binkoštna. — Julijana, devica. Nazarij, škof, koprski patron.

20. PONEDELJEK. Silverij, pa pež.

21. TOREK. Alojzij (Slavko), spozn., zavetnik mladine.

22. SREDA. Pavlin, škof. Bil je rimski senator in prokonzul ter velik bogataš. Zapustil je vse zaradi Kristusa. — Ahacij, muč.

23. ČETRTEK. Agripina, dev. — Na predvečer Janeza Krstnika se po stari šegi zažigajo kresovi. Sonce je v teh dneh (21.) doseglo najvišjo točko na nebu in se začne spet nižati; dan se začne krajšati.

24. PETEK. Praznik presv. Srca Jezusovega. Ta praznik spada med premijske, ker je nastavljen na petek po končani osmini presv. Rešenega Telesa. Zapovedan sicer ni, a po obrednem koledarju se obhaja kot praznik prvega reda. Zato je letos praznik Janeza Krstnika v istem koledarju prenešen na soboto.

25. SOBOTA. Viljem, opat.

Kako so fašisti ubili Slovensko Alojzijevišče

V zadnji številki smo v posebnem članku ožigosali postopanje vojaških oblasti, ki hočejo na temelju nepoštenosti in prevarantne fašistične igre, zaseči Alojzijevišče. Članek je razburil naše ljudi in osupnil tudi one italijanske kroge, ki žele, da se v naši deželi ustvari plodno sožitje med obema sosednima narodoma, ker poleg vseli demokratičnih načel zahteva to tudi državna korist.

Za ohranitev Slov. Alojzijevišča v Gorici so se v zadnjih letih vršile precej ostre in vroče borbe. Ti boji so se pa vodili med pristojnimi krogi in uradi ter javnost o njih ni bila poučena. Šele sedaj, ko se je spor zaostрил do skrajnosti in je tako rekoč že padla odločitev, smo stopili v javnost in zadevo predložili vsej demokratični skupnosti v razsodbo.

V našem zadnjem članku smo omenili, da so fašistične oblasti l. 1930 razpusile alojzijeviški upravni odbor. Tozadevni dekret goriške prefekture z dne 28. okt. 1930, št. 5868 je nadvse značilen in z brutalno jasnostjo odkriva metode, ki se jih je fašizem posluževal v zatiranju našega življa. Odlok navaja tri točke, ki so dale povod za razpust odbora:

a) Attività del Convitto, che non piace al Governo (Delovanje zavoda, ki ne dopade vladi). Brez vsake druge pripombe...

b) La costituzione attuale del Consiglio (Sedanja sestava odbora). Brez pojasnila, zakaj...

c) Esigenze dell'ordine pubblico (Zahteve javnega reda).

Tudi brez vsake navedbe kakega dejstva.

Zanimiva pritoklina! Dekret je bil izdan 28. okt., na obletnico pohoda na Rim.

Vsled takih in sličnih krivičnih fašističnih ukrepov je šel zavod v pogubo. Tak krivični ukrep pa ne morejo tvoriti podlage za pravilne gospodarske transakcije. Gotovo dela nemoralno, kdor se jih poslužuje in ustvarja nove krivice.

Duhovne vaje za dekleta in žene

ZA DEKLETA

bodo letos duhovne vaje pri č. ur. šulinkah v Gorici od nedelje 24. julija zvečer do četrta 28. julija zjutraj. Udeležence bodo morale prineseti s seboj rjuhe, vdrževalnina pa je L 1500.—

ZA ŽENE

pa bodo duhovne vaje pri č. notr. damkah v Gorici od 21. do 25. avgusta.

Duhovne vaje so za duhovno življenje posameznika in za duhovno prenovitev družbe največjega pomena. Zato skrbimo, da se jih udeležijo čimveč naših krščanskih deklet in mater.

Uradnice in služabnice naj se čimprej sporazumejejo s predstojniki, da bodo v teh dneh proste. Tudi služabnice imajo pravico do počitnic in vsaj včasih smejo zahtevati prostost prav za take dni, ko je njim — in ne le gospodarjem — najbolj prav. Osebnostojanstvo in socialna pravičnost naj vsaj med kristjani ne bosta le prazni besedi.

Žaloigra v Novi vasi

Sobotni jutranji časopisi so prinesli vest, ki je zbudila živo zanimanje po vsem Goriškem. V noči od četrta na petek (od 9. na 10. junij) so namreč hoteli skoro vsi prebivalci Nove vasi pri Opatjem selu skrivaj pribežati čez mejo v Italijo skupaj z nekaterimi člani tamkajšnje jugoslovanske obmejne posadke. Prebegi iz Titovine v Italijo so že vsakdanja stvar, ki ne vzbuja več posebnega zanimanja, toda tukaj je šlo za prebeg cele vasi v sporazumu z obmejnimi stražniki. Vsa akcija se je pa nesrečila, ker so bile priprave preveč vidne, tako da so zbudile pozornost nekega člana posadke, ki ni bil v dogovoru z drugimi ter je obvestil višje poveljstvo v Opatjem selu. To je potem zadnji hip poslašlo ojačenje v Novo vas ter na ta način preprečilo množični prebeg. Vendar se je 14 osebam, med njimi tudi trem članom jugoslovanske posadke, posrečilo prebežati v Italijo. Najhujše pri tem je to, da so razne osebe na begu padle pod brzostrelkami jugoslovanskih graničarjev. Koliko, ni še točno znano. Ostale prebivalce so jugoslovanske oblasti odpeljale. Kakšna bo njihova nadaljnja usoda, ni še točno znano. Nekateri trdijo, da so jih odpeljali v internacijo in da so jim zaplenili vse premoženje. Vsekakor: Titovo maščevanje bo hudo.

Ob tem dogodku se nekateri muzejajo, češ vidite, kako neznosne so razmere v Titovini, da prisilijo ljudi do takega obupnega koraka. Drugi jim privoščijo, češ zdaj imate, kar ste si želeli. Nam pa se srce krči od žalosti ob sličnih novicah. Krči se nam, ker vemo, da je trpljenje pri morskega ljudstva pod Titom res strašno, toda vemo tudi, da si tega niso naši ljudje sami krivi, čeprav morajo sedaj samj največ plačevati. Krivda je tudi na vseh onih, ki so komunistično propagando pri nas podpirali med vojno in po njej in na onih, ki so si nesrečno mirovno pogodbo izmislili, jo podpisali in izvedli njene določbe. To se kaže najbolj drastično ravno v primeru Nove vasi.

Ta vasica šteje kakih 36 številnik in spada pod faro in občino Opatje selo. Vas sama je zelo revna, med najrevnejšimi na Krasu. Hiše imajo sicer precej prostorne, ker so jih pozidali z vojno odškodnino po prvi svetovni vojni, toda drugega ni. Polja ni skoro nič, gmajna je revna. Preživljali so se z iskanjem železa od prve svetovne vojne, ki je tam okrog najbolj divjala, s prodajanjem mleka maloštevilnih krav in koz v Tržiču, zlasti pa s tem, da so mnogi družinski člani delali v tržičkih ladjedelnicah. Ljudje sami so bili versko zelo nemarni in vedno dostopni za vse prevratne ideje, ta-

ko da so rdeči propagandisti imeli med njimi zelo verne in vnete pristase. Kako da so se sedaj v treh letih tako odkrnili od Tita? Zaradi svoje vernosti najbrž ne. Zakaj pa? Mislimo, da ne pogrešimo, če trdimo, da ni šlo toliko za ideološke razloge, temveč v prvi vrsti zaradi življenja. Znašli so se v takem položaju, da jim ni bilo več živeti. Ubogi že prej so sedaj bili ob ves svoj zaslužek. V Tržič niso mogli več, drugam tudi ne. Gmajna ne nese, ker kamenje ne rodi. Tiste redke njive, ki jih imajo, so ostale v Italiji in so jih težko obdelovali zaradi izrednih ovir, ki jih stavijo komunistične oblasti vsem, ki imajo njive preko meje. Potrebovali bi izredne državne pomoči vsled svo-

jega posebno težkega položaja, saj so bili prav na meji, morda tri sto metrov daleč, brez vsakega zasluga in brez drugih možnosti za življenje. Toda ljudska oblast ni pokazala nobenega razumevanja za njihove izredne potrebe. Davki so se množili, hrane skoro nobene in sedaj še krvnjave davek, ko so polovili toliko fantov in deklet ter jih poslali v gozdove sekati les. Kaj čudnega, če se je Novšček lotil obup in so prišli do drzne namere, da si poiščejo boljše življenjske pogoje kjerkoli izven meja FLRJ. In so za to vse tvegali. Tako je pribežala v Italijo mati z dojenčkom, ena pa tudi brez njega, ker ga je v naglici pozabila onstran, oče brez otrok in matere, mati z otrokom brez moža itd. Res obupno. Da najdemo še kaj podobnega, moramo iti v čase, ko so ljudje — uboga raja — bežali pred Turki.

Dopisi

Dolina

Blagoslov studenca

V naši župniji, ki je matica vsaj desetih bližnjih far, je veliko lepih navad, ki jih še danes lepo spoštujemo. Na Vnebohodu se pri nas vsako leto blagoslovi velik studenec sredi vasi. Studenec imenujemo Kaluža. Pred glavno mašo se razvije procesija iz cerkve k lepo ograjenemu in okrašenemu studencu. Tam se odmolijo litanije in nato se izvrši blagoslov. Zanimivo je, da mora duhovnik po stari navadi vsipati v studenec blagoslovljeno sol. Z vseljem zapišemo, da smo tudi letos ta svet blagoslov prav lepo opravili. Lepo je bilo petje, lepa skupna molitev. — Naj še omenimo, da je v ograjo studenca vdolana tudi mala Marijina kapelica, pod katero je letnica 1834 in star napis v zahvalo Bogu za dar vode.

Šolski izlet

Komaj sedaj vem, kako majhno je to ljubo naše tržaško ozemlje. V enem dnevu prevoziš vse ceste, velike in stranske. V vsaki vasi še lahko počivaš vsaj pol ure in zvečer si — končal in bil — povsod. Vse to so spoznali in doživeli oni dan naši dolinski šolarji, ki so se v dveh korierah odpeljali na razgled po naši državi. Cilj izleta je bil: videti vse vasi in kraje. Pot je tekla tako: Dolina — Trst, Kontovelj, Prosek, Sv. Križ, Nabrežina, Sesljan, Devin, Štivan, Mavhinje, Salež, Zgonik, Opčine, Repentabor — Dolina. Menda nismo bili samo na terenu bazoviške fare, drugod pa povsod. Bilo je veselja in petja kot že dolgo ne.

Sedaj pa že odrasli mislijo na romanja in izlete. Prvo bo v Padovo, in sicer 3. julija. Pozneje v avgustu mislimo na Sv. Višarje, v septembru pa celo v Milan in Turin. Smo pač v Dolini doma. V dolinah se malo vidi, tako moramo malo po svetu.

Vižovlje

V naši vasi, ki spada pod župnijo Mavhinje, smo imeli v zadnjih dneh meseca maja lepo uspelo Marijino pobožnost. Vas je bila sicer pokončana od nemškega barbarstva, toda po vojni so bile pozidane nove hiše in druga gospodarska poslopja. Zraven tega niso pozabili, kar jim moramo šteti v hvalevredno priznanje, tudi na obnovo Marijinega znamenja. To lepo in lečno znamenje, ki ustreza pravemu umetniškemu čutu, je čakalo na povratek Marije begunka, ki je bila časovno hranjena v cerkvi sv. Jožefa v Sesljanu. Na željo ljudi, ki bi radi spet videli Marijo na častnem prejšnjem mestu, je g. župnik ob obilni udeležbi vaščanov z lepo in dostojno cerkveno pobožnostjo vrnil novo blagoslovljenemu znamenju nje-

gov zaklad — lursko Devico in Mater. Po ganljivem govoru, v katerem je g. župnik predočil zbranim vernikom Marijo kot vzor družinskega življenja ter posebno nebeškega blagoslova vsemu našemu delu, se je razvrstila po vasi lepa procesija z Marijinim kipom. Vas je bila očiščena, okna razsvetljena ter okrašena s cvetjem in svetimi podobami.

Tako lepo in pristrčno so Viževci sprejeli Marijo v svojo sredo, ji kazali vso čast ter jasno pokazali, da Marijo še ljubijo in da hočejo ostati Njeni zvesti otroci. Le tako naprej Viževci! Z Marijo boste našli najlepšo pot do nebes!

Miljski hribi

Med Škofijami in Miljami se vlečejo kakih 300 m visoki »Miljski hribi«. Če gledaš iz Škofij proti vrhu, kjer je vas Elerji, se ti bo zdelo, da je treba precej dobrih pljuč in zdravega srca. Pa ni tako! Malo je Slovencev v Trstu, tudi pristnih Tržičanov, ki bi kdaj od blizu videli ta del tržaškega ozemlja. Naši pradedje — sem pomislil —, ko so prišli pred kakim tisočletjem na ta hrib, so morali vzklikati zaradi lepe pote razgleda na vse strani tržaškega zaliva. Morali so imeti tudi zelo dober okus in smisel za lepoto, kajti drugače ne bi sklenili ostati tukaj, do današnjih dni.

Ko me je pot te dni zanesla k Elerjem in Sv. Barbari, mi ni bilo žal malega truda zaradi strmega vzpenjanja na vrh pri Elerjih. Zetako za prvimi hišami Škofij, ko se osvobodiš duha (ali smrada) benzina in dirindaja avtomobilov, zadihša zlahko mehko zemlje in opojno dišavo cvetočega grmičevja in zelene trave.

Kmalu po prvih korakih navkreber po kozji stezi se razgrne krasen razgled na koperski zaliv, na mične vasice po okolišnih hribih: Plavje, Tinjan, Dekani, Škofije do Sv. Antona. Oko trudno in še na pol zaslepljeno od sajestega tržaškega zidolja in uho gluho od pocestnega ropotanja znova oživi in počiva blagodejno. Brez muke kmalu zaideš med vinograde in sadovnjake Elerjev. Od tod je pogled še veličastnejši. Ves koperski zaliv je kot srebrnosvetla trata razprostir pred tvojimi očmi.

Ne malo me je presenetilo v Elerjih, ko sem mogel tu na vrhu zasjetič svežo vodo iz »mestnega« vodovoda. Še nekaj bi mogla oblast ukreniti za povzdigo tega lepega in rodovitnega kraja: utrditi in modernizirati pot. Sedanja je podobna poljski poti, ne pa cesti. Potrebno bi bilo vključiti med javna dela popravo ceste, ki vodi od glavne ceste v Škofijah preko Elerjev do Sv. Barbare, do kočar so iz Milj pred kratkim dovršili lepo in široko

Pismo iz zapora v Romuniji

Romunski komunisti izvajajo velik pritisk na grškokatoliške duhovnike, da bi se odtrgali od Rima. Mnogi so v zaporih, ker se niso hoteli ukloniti. Nekemu duhovniku se je posrečilo poslati iz zapora pismo svojemu sobratu, v katerem opisuje vse vtise. Takole pripoveduje: »Iste dne, ko so me prijeli (27. oktobra 1948), so me odpeljali v zapor. Po običajni navadi so mi izpraznili žepa in me nato odvedli v najbolj oddaljeno podzemeljsko celico. Ko so se vrata za mano zaprla, sem daroval Bogu svoje, tako ponižujoče jetništvo; a zavedal sem se, da je istočasno slavno. Polagoma sem se skušal spoznati s prostorom, v katerega so me vtaknili. V obraz mi je udarjala vlaga in smrad po človeškem blatu. Kaj je bilo? Preko moje celice je bil speljan zbirni kanal iz vseh stranišč iz enega krila poslopja. Odtod je prihajala vlaga in smrad. Našel sem nekako mizo vsa nasuto z zemljo. Bila je dolga približno en meter. To naj bo torej moja postelja!

V tem prostoru sem ostal dva dni in dve noči brez hrane in brez vode. Nobene svetlobe ni bilo. Miši in druga golazen

so se brezskrbno sprehajale po mojih nogah in celo po hrbtu. V taki družbi in v tem okolju sem preživel nepozabne trenutke zedinjenja s Križanim. Te božje sladkosti se ne preimejo drugje, kakor v zaporih. Skriti Bog se razodeva zakopan pod zemljo in v temo, vklenjenim od človeške hudobije. Sreča se ustavlja dolgo v dušah tistih, ki so popolnoma zapuščeni in med njimi sem bil tudi jaz. Potrkala je na moja vrata in je vstopila, kakor zna samo ona, brez ključa, po naročilu Najvišjega. Molil sem rožni venec. V temi sem občutil bližino božjega Srca. Zidovi ječe zame niso nič več obstajali. Nebeški dih je prekril vse. Moja usta so nehala moliti, toda moje oči so se napolnile s solzami veselja in hvalečnosti.

Nenadoma sem zaslišal iz sosednjih celic petje cerkvenih himen in molitev rožnega venca. Spoznal sem, da molijo in pojejo dva ali trije moji sobratje duhovniki, ki so zaprti v moji bližini.

Niti najmanj me ne vznemirja moja usoda. Prosim samo, da naše duše in Kristusova Cerkev v našem narodu ne bi bile uničene v tem preganjanju.

Volvci na tržaškem Krasu in Bregu

DOBRO VOLITE,

VSI VOLITE!

Pride ura, ko bodo danes zaslužnjeni Slovenci od vas terjali odgovor: koga ste vo-

lili, svobodni Primorci, ko smo mi gladovali, garali, umirali pod komunistično zvezdo, srpom in kladivom???

PIERRE L'ERMITE

Kako sem ubila svojega otroka

Z otroki so prišli tudi starši na kolodvor. Tega je privedel oče, onega mati, nekateri celo stara mati, ker mu je očeta in mater že pobrala jetika. Človeku se je kar milo storilo, ko so se poslavljali in ko je ta in ona mamica naročala svojemu sinčku:

»Le glej, da ne boš počenjal kakšnih nerednosti! In piši mi takoj jutri!»

»Če boš česa potreboval, pa sporoči na dopisnici!«

Otroci so odgovarjali raztreseno, ker še niso doumeli neizmerne ljubezni svojih staršev, ne tesnobe, ki jo občuti mati, kadar se mora —

četudi samo za nekaj tednov — ločiti od svojega otroka.

Prtljaga izletnikov je bila zelo pisana. Nekateri so imeli s seboj odrgnjene kovčge, drugi majhne preproste cule, v katere so povezali svojo revščino, najbolj ubožni pa so vse zavili samo v star časopisni papir in prevezali z vrvičjo.

Končno se je vlak premaknil. Otroci so začeli glasno vrščati, slišli k oknom in mahalj z rokami in z robčki... Župnik je pristrčno objel Dominika in mu šepnil:

»Drugič boš moral še ti z nami!«

»Prav gotovo, prečastiti, in kako rad!«

Dečki pa so vzklikali:

»Živjo, gospod Dominik! S počitnic Vam bomo pisali lepih razglednic! Toda tudi Vi morate nam pisati!«

Vlak je izginil v dimu in noči.

Dominik je ostal na kolodvoru

sredi med onimi dobrimi ljudmi, ki so vedeli, koliko je daroval za njihove mile malčke.

Zahvaljevali so se mu in stiskali roko... Neka stara ženica mu je celo poljubila roko, katera je posmogla njenemu vnučku, da je mogel iti uživati sonce in življenje v božjo naravo.

Sam je stal med preprostimi ljudmi, ki so se mu ponižno zahvaljevali. Ni mislil, da se bo tako težko ločil od teh dečkov, ki so v resnici že postali »njegovog otroci«, in neprizakovano so se mu udrle solze.

Starši so takoj opazili, kako mu je hudo in drug drugemu govorili: »Poglej, kako ima ta bogatec rad našo deco!«

To jih je tako vezalo nanj, da bi bil šel zanj celo v smrt.

Tudi mati in ujec, ki sta stala nekoliko vstran, sta videla njegove solze in v tretje sta se srečala s pos-

menljivim pogledom, kateri ni pomenil nič dobrega za Dominika, ki je še vedno ko ukopan stal na kolodvoru, kot bi čutil, da poslednjič vidj zbrano to veselo mladež, za katero je gorel z vso svojo mlado apostolsko dušo, in kot bi čutil, da se je v knjigi njegovega življenja pravkar obrnil list, najlepši in najslajši, ker božanski...

DESETO POGAVJE

Mati in ujec sta dala Dominiku še teden dni, da je žaloval za svojimi malčki, ki so odpotovali. Prizadevala sta si, da bi mislila kakor on in iskala besed, s katerimi bi ga potolažila in pomirila.

Slovo od dečkov je Dominika silno potrljo. Še sam ni mislil, da že tako ljubj svojo deco. To pa je bilo ko nalašč za gospo Yholdy, da bo tem laže izvršila svoje naklepe.

Dominik je hišnega zdravnika

zmerom visoko cenil in ga poslušal. To je njegova mati dobro vedela in je strašno zbegana in preplašena pripovedovala zdravniku, česa se boji, in ga prosila, naj ji za božjo voljo pomaga, da reši svojega sina. To je storil zdravnik prav lahko, ker je dobil Dominika močno utrujenega.

Začel mu je govoriti na srce, kot bi bil njegov oče in mu rekel, da mora izpolnjevati božje zapovedi. Vse leto je mnogo delal ob nedeljah — kar je skoraj prepovedano — zato pa si mora zdaj privoščiti počitka, ki ga je pošteno zaslužil, da si osveži telo in dušo.

Dominik je šel z materjo vsako leto drugam na letovišče, zato ni nič ugovarjal zdravniku, ki mu je svetoval, naj gre v Noirmoutier, ki je najprimernejši kraj, da se lahko docela spočije in okrepi. Pripomnil je samo, da gre prav tako rad na

cesto. Tako bi bil dostopnejši ta lep predel tržaške okolice tudi od škofijske strani. Cesta je samo okrog 2 km dolga. Na ta način bi bilo mogoče obiti ves ta hrib z vsemi vozili od Elerjev do Božičev in Sv. Barbare. Mnogi nasadi češenj in drugega sadja, vinogradi in celo kamnolomni v prijetni dolini in na rebrih Sv. Barbare in Božičev bi znatno pridobili na veljavni. Obe omenjeni vasji že itak veže nova krožna cesta, ki se vzpenja iz Milj čez Krevatine.

Sv. Barbara je mična, mala vasica nad Miljskim zalivom. Vas je zelo stara in od pamtnika naseljena s Slovenci. To nam pove zlasti mala cerkevica, ki je bila zgrajena pred več stoletji. Sv. Barbara je precej

zavedna slovenska vas in le malo tujih vplivov je prišlo vanjo. Ze l. 1910 je Ciril Metodova družba tu ustanovila slovensko šolo, k je avstrijska vlada l. 1914 podržavila. Šola je petrazredna in v njej podučujeta dva učitelja. Zdi se, da se zaradi velikih razočaranj v preteklosti, preganjanj in večne borbe proti tujemu pritisku za ohranitev domačega ognjišča prebivalci Sv. Barbare niti ne zavedajo lepote svojega kraja. Vendar v globlji duše deluje še vedno tista sila, ki je prignala pradede k morju in ki jih vzpodbuja, da kljubujejo valovom iz Miljskega zaliva... Verjetno je, da bodo tako tudi pri volitvah pokazali.

Popotnik

Novice

Predsednikova zahvala Goričanom

Državni predsednik Einaudi se je s posebnimi pismi toplo zahvalil Goričanom za veličasten sprejem, ki so mu ga pripravili ob njegovem obisku Gorice.

Procesija sv. Rešnjega Telesa v Gorici

V četrtek 16. t. m. bo ob šestih in pol popoldne v Gorici velika procesija sv. Rešnjega Telesa. Procesija bo šla iz stolnice po Korzu na Travniki, in po Raštelu nazaj v stolnico. Procesije se bo udeležila vsa mestna redovna in svetna duhovščina.

Šolska prireditelja

Ob zaključku šolskega leta vabi goriška srednješolska mladina k akademiji, ki se bo vršila v nedeljo dne 19. t. m. ob deseti uri predpoludne v dvorani »Vittoria«.

Na izbranem sporedu so pevske točke, deklamacije in prizori. Prostovoljni prispevki se bodo pobirali za kritje stroškov ter za dijaško knjižnico. Prav posebno vabimo k tej šolski prireditvi starše dijakov in naše okoličane.

Sprejemni izpiti

Sprejemni izpiti na slovenski srednji šoli v Gorici se pričnejo v petek 17. t. m. ob 9. uri na nižji srednji šoli v ul. Randaiccio 22. Učenci, ki so se prijavili za ta izpit, naj pridejo na šolo vsaj četrt ure prej in naj prinesejo s seboj svinčnik in pero. Razpored izpitov je razviden na razglasni deski šole.

† Zlatomašnik Jožef Kalin

Na binkoštno soboto 4. t. m. so pokopali v Drežnici pod Krnom bivšega tamošnjega župnika g. Josipa Kalina. Pokojnik je bil ena naj-

markantnejših osebnosti med slovensko duhovščino na Primorskem. Rodil se je l. 1863 v Ajdovščini in bil posvečen v mašnika l. 1888. Najprej je kaplanoval 4 leta v Mirnu pri Gorici, kjer je položil temelje za prosvetno delo te zavedne okolice vasi. L. 1892 je odšel za župnika v Drežnico, v Gregorčičev plaški raj, in ostal tam do konca svojih dni. Sezidal je mogočno romarsko cerkev presv. Srca Jezusovega in bil vedno neutrudljivo delaven v dušnem pastirstvu. L. 1941 je stopil v pokoj, vendar ni zapustil svoje Drežnice. Tu je tudi l. 1938 praznoval svojo zlato mašo, l. 1948 pa svojo diamantno. Plemenitemu človeku in vzornemu duhovniku naj bo Bog bogat plačnik!

Smrt znane vzgojiteljice

V Gorici je umrla znana slovenska učiteljica in vzgojiteljica gđ. Eliza Makuc, stara 66 let. Zrasla je s Šolskim domom, kjer je večje in uspešno poučevala slovensko mladež in si zlasti med ženskim svetom priborila sloves dobre vzgojiteljice. Pokopali smo jo v torek 14. t. m. Naj počiva v Bogu! Njeni sestri iskreno sožalje.

† Oton Župančič

V soboto dne 11. t. m. zjutraj je umrl v Ljubljani slovenski pesnik in pisatelj Oton Župančič. Rodil se je l. 1878 v Belokrajinu in je dosegel lepo starost 71 let. Bil je velik, bogonadarjen umetnik, ki je ustvaril Slovencem lepo vrsto vekovitih mojstrov in bo njegov nesmrtni pesniški duh plodil slovensko pesem do konca dni. Izreden poznavalec slovenskega jezika ga je obogatil z dragocenim, pristno narodnim besednim zakladom in ga

VOLIVCI

v občinah Devin-Nabrežina in Zgonik glasujte za Slovensko narodno listo z lipovo vejico,
v občini Dolina za Neodvisno listo z motiko in lopato,
v občini Repentabor za Neodvisno gospodarsko zvezo z grozdom!

ta.

otok kot kamorkoli drugam, če bo le materji po volji. Gospa Yholdy je hotela prikriti svojo igro pa se je malo pomišljala, češ, da bi se moralj do Noirmoutiers ja dobro uro voziti po morju, a ona se tako boji morja. Toda ujec ji je odgovoril, da čisto lahko pridejo do otoka tudi skozi vasioe Fromentine, odkoder traja vožnja po morju samo še kakih pet minut. »Če je tako, pa naj bo. Vendar se malo bojim, da mi ne bi bilo preveč dolgočasno na onem otoku, ki je tako na samem in zapuščen!« Gospa Yholdy je popolnoma brez potrebe pretiravala svojo vlogo, ker bi bil Dominik še rajši videl, da bi bil imel mjr in bi bil bolj sam zase. Vsi so se pripravljali, da prežive velike počitnice v Chaiskem gozdu. Ujec se je takoj začel pogajati z

neko družbo, da bi za čez leto našel kako vilo. Sicer je bilo že zelo pozno, a k sreči se je zgodilo, kot se dogaja čestokrat: neka družina je bila najela vilo, ko pa je bilo treba iti — so prišle nepričakovane zapreke in vila je ostala prazna! Tako je gospa Yholdy brez posebnega truda dobila »Turkiza«, lepo in prectorno vilo, ki je ležala na najljepšem mestu otoka. Čim bliže je prihajal dan odhoda, tem bolj sta bila ujec in mati pričrjana, da nista mogla izbrati lepšega kraja. Tudi Lolita in njena mati sta prihajali k njim na Elizzejske poljane in jim vsakokrat navdušeno pripovedovali o Noirmoutierju, ki jima je bil dobro znan. Nedaleč od »Turkiza« sta najeli vilo »Ker-Mimie«, ki nima razgleda na morje, ker se je gospa Presvesova — tako se je pi-

izklesal do vse polnosti. Z njim lega v grob zadnji izmed četvorice velikih tvorcev in graditeljev slovenske književnosti: Cankar, Kete, Muru. Ko se klanjamo spomnu velikega pesnika, moramo na žalost zapisati, da je bil Župančič kot človek majhen, pritlikav povprečnik, ki ni imel trdne hrbtnice in se je oportuno vdajal vsakokratnim političnim tokovom. S svojim posegom v politične prilike zadnjih let si je nakopal težak del krivde, da je slovenski narod padel v komunistično sužnost.

Smrt znane goriške gostilničarke

Pretekli teden je umrla v Gorici vsem dobro znana lastnica bivše restavracije »Central« na Korzu. Jožefa Podgornik, v starosti 73 let. Naj počiva v miru!

Praznik sv. Antona v Gorici

V Gorici imamo kar dve cerkvi posvečeni temu svetniku. V obeh so ta praznik slovesno obhajali z veliko udeležbo vernikov.

Svilodni trg v Krminu

V nedeljo so otvorili v Krminu letošnji svilodni trg. Nekoč je bilo tudi v Gorici tržišče za svilode na Starem trgu. V novejših časih pa se je v goriški okolici gojenje sviloprejk popolnoma opustilo. Tržne cene so bile tako nizke, da se delo ni več izplačalo.

Šolski izpiti

Ta teden je bil končan pouk na srednjih šolah. Po vseh zavodih se vršijo še pismeni in ustni izpiti. To je najbolj odločilen in težek čas za naše mlade dijake.

Izmenjava ujetnikov

V soboto 11. t. m. dopoldne so italijanske in jugoslovanske oblasti pri Rdeči hiši v Gorici izmenjale nekaj kaznjencev. Italija je vrnila 20 ljudi, Jugoslavija pa 52. Bivših deportirancev je med njimi le prav malo.

Cerkvene takse v Jugoslaviji

Ze več časa kroži nepotrjena vest, da je Jugoslavija določila visoke takse za krst, poroko in pogreb v cerkvi. Stvar se zdi skoraj neverjetna, vendar smo ugotovili, da ima vlada res namen postaviti te takse. Gre baje samo še za termin, kdaj se bodo začele te določbe izvajati. To bo verska svoboda s taksami za cerkvene obrede!

Preiskava po župniščih

Ker je v jugoslovanskih cerkvah prepovedano pobirati miloščino za cerkev, so državne oblasti v prepri-

čanju, da se po župniščih skrivajo neizmerni zakladi, odredile hišno preiskavo po vseh župniščih. Kar kolj je bilo v hiši denarja, bodisi da je bil cerkven, župnikov ali kogarkoli že, so oblasti sekvestrirale. Zakladov pa nikjer ni bilo. Najvišja vsota, katero so našli, je znašala 22.000 lir. Ta vsota je bila deloma last cerkve, deloma pa župnika in njegove služabnice. Drugod so bile vsote povsod še manjše. Večji uspeh bi gotovo imele preiskave po hišah strankinih funkcionarjev. Te preiskave bodo tudi še prišle na vrsto enkrat v bodočnosti.

Mejne propustnice dvolastnikov

S 1. julijem zapadejo poslednje propustnice za obdelavo zemlje ob kraj meje. Tisti, katerim so zapadle 1. januarja, še sedaj niso dobili novih. Če bodo delali s temi tako, kakor z onimi od 1. januarja, bo vsak tovrsten prehod dne 1. julija praktično ukinjen. Kaj je temu vzrok? Italijanske oblasti so vse nove prelaznice, izstavljene na podlagi videmskih dogovorov, poslale že pred meseci jugoslovanski omejni oblasti v podpis. Od tam pa ni prišla do danes niti ena sama nazaj. Dvakrat so urgirali; pa še odgovora ni menda bilo. Ker dan za dnem vidimo jugoslovanske poslanike mirno obdelovati svojo zemljo v Italiji, tudi če jo je ena sama ped, bi bilo pač umestno, da bi tudi Italija ne dala nobenega zadavnega dovoljenja, dokler ne bodo na oni strani dali podpisa na tukajšnje prelaznice. Če sme žena iz Solkana hoditi obdelovat vrt, ki meri sto kvadratnih metrov in so poleg tega solastnice iste, ga vrta še štiri sestre, ki so v Italiji, ne more pa tukajšnji kmet, ki ima tamkaj tri njave se nočeti iti tja kosit svoje seno, je to pač krivica, ki jo bo občutil najbolj topoglavlj človek.

Učiteljem v znanje

DSKU v Trstu vabi člane in prijatelje na X. sešnanek, ki se bo vršil dne 23. junija ob 18 uri pri Sv. Antonu novem. »Moj razred«, tako se glasi predavanje, ki ga bo podala vzorna učiteljica. — Sporočamo nadalje, da bo g. prof. Gorše vodil učiteljstvo v »Galeriji moderne umetnosti« ter razlagal razvoj posameznih dob umetnosti. V nedeljo, dne 19. t. m. se zberemo v veži Rivoltelle, Via A. Diaz.

DAROVİ

ZA »KATOLISKI GLAS«

300 lir pošiljajo dobri ljudje iz Sosljana v spomni pok. Antonije Legiša, ki je bila vneta bralka »Kat. glasu«.

Gospodarski listek

Vrtnarska dela v juniju

Zadnji čas je, da še seješ cvetočkarfijolo (cavoli fiorj), lahko pa še seješ brokole, redkev, fižol, cikorijo, bučice ali kočke, koromač.

Presadi peso, poletno solato, por, zeleno ali šelin, tako korenasti kot listnati.

Pinciraj — odstrani nepotrebne poganjke pri kumaricah, melonih in paradiznikih.

Poškropi s modro galico paradiznike proti peronospori! Pa krompir si poškropil?

Oidij na jabolnih

je letos zelo razširjen; na mnogih drevesih so listi kot od plesni pobeljeni. Takj se ne morejo razviti, ne morejo delovati, ne morejo hraniti poganjkov, ki se zaradi tega drev ali slej posušijo.

Protj temu oidiju je isto sredstvo, kot proti oidiju na trtah, to je žveplanje ali prašenje z žveplom.

Športni teden

OGRSKA-ITALIJA: 1:1 (1:1)

V Budimpešti je pred 45.000 gledalci Ogrska nepričakovano zenačila proti šibkejši italijanski postavi. V prvem polčasu je bila igra napa in zanimiva, v drugem pa silno raztrgana. Gole sta zadela Carapellese (I) in Deak (M). Madžari so bili ofenzivnejši, Italijai pa so izvajali uspešno obrambno taktiko. Vredno je opomniti, da so Ogrsi zadnjič premagali italijansko enajstorico leta 1925.

Dokončni placement dirkačev v »Giro d'Italia 1949« je naslednji:

1. Coppi (Bianchi-Ursus)
2. Bartali (Bartali-Gardiol)
3. Cottur (Walter Tjestina)

Najboljše gorske nagradne ocene je tudi prejel Coppi.

Borbe za Davisov Pokal — Četrtni finala za evropsko prvenstvo:

- 1) Jugoslavija-Svedska: 1:1 (delni rezultat)
- 2) Francija-Cecoslovaška: 2:1 (delni rezultat)
- 3) Italija-Cile: 4:1
- 4) Ogrska-Svica: 5:0

ZA »SLOVENSKO SIROTIŠČE SV. DRUŽINE«

R. P. 200; VI. 1500; družbenica Karla 1000; Judita Kristančič 50; Emilija Čevdek v Sovodnjah 200; v spomin na blagopokojnega in vzlesaslužnega Josipa Kalina, župnika v Drežnici daruje preč. g. župnik Anton Rutar 1000; K. B. 4000 L. Vsem dobrotnikom srčna hvala in zagotovilo hvaležnosti in molitve.

Odgovorni urednik: Stanko Stančič
Tiska tiskarna Budin v Gorici

sala Lolitina mati — bala morskij vetrov.

Nekega dne je prinesla Lolita fotografijo »Ker-Mimie«. Prostorno pritličje in nizko nadstropje sta bila vsa opletana od krasnih spenjavk, vila sama pa se je skrivala v jasnem gozdiču sredi borov in smrek, skozi katere se je usipalo zlato sonce.

»Vila Turkiza«, je pristavila, »je pa še dosti lepša in leži na lepšem kraju, ker se dviga nad morjem blizu Souzeauxja, najkrasnejšega zaliva na otoku.«

Bilo je nekega večera v juliju. Obe družini sta se sešli na orsayskem kolodvoru v istem rezerviranem vagonu prvega razreda, ki je vozil skozi Nantes, Pornic in Noirmoutiere.

Lolitica je bila že od narave lepa, v svoji potniški obleki pa je bila še dosti lepša. Obraz ji je kar za-

rel od veselja, da bo nekaj časa živila prav blizu Yholdyjevih in posebe še blizu tega ponosnega mladeniča, ki je bil že povsod znan po svoji razumnosti in bogastvu. Prehtikale so se ji različne misli in budile nade, ki bi zdramilc še kakovo drugo dekle, ki ne bi bila tako dovtetna ko rdečelčna Lolita.

Lolita je bila nežna in drobna kakor njeno ime. Kdor jo je videl, bi mislil, da ima pred sabo kako lepo igračko ali prijazno živalico; vendar je bila prava umetnica v glasih in slikarstvu.

Pšenične lase si je dala ostriči kakor Ivana Arška, pa ne mislite, da iz spoštovanja do domače svetnice, o ne, marveč da bi pokazala lep in gibki vrat, pa da ji lasje ne bi nagajali pri tenisu, pri kopanju in na daljših sprehodih.

Kajti Lolita je mnogo rajši zahaljala na igrišče kot v cerkev. Pre-

jela je prvo obhajilo, a potem je ni bilo več k obhajilni mizi. Zajeji so jo pljuskajoči valovi sveta in jo metalj iz sezone v sezono, iz letovišča v letovišče, od veselice do veselice, da je nikakor ni bilo moči obrniti na pravo pot.

Ni bila ravno hudobna, pač pa nekoliko objestna, kakor se je zdela gospe Yholdy, ki jo je imela rada, kot ima človek rad mačko, ker le po gleda, ker je tako ljuba in ima na sebi nekaj plemenitakega.

Dominik je kot vljuden mladenič na potovanju kajpada gospem vedno stregel.

Ko so prispeli v Pornic, je najprej poizvedel, ali je morje mirno, kajaj Yholdyjeva gospa se je vdala ujčevemu prigovarjanju in se odločila, da ne grejo skozi Fromentino in Fosso, ker je pot mnogo daljša.

(Nadaljevanje)